

Μελέτη για τη Γυναικεία
Επιχειρηματικότητα
από την ICAP

Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Εισαγωγή

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα συμβάλλει καθοριστικά στην οικονομική ανάπτυξη παγκοσμίως και κατορθώνει να εξελίσσεται διαρκώς σημαντικά.

Σε πλήθος χωρών ανά τον κόσμο, τόσο οι κυβερνήσεις και οι κρατικοί φορείς, όσο και οι ίδιες οι επιχειρήσεις ορισμένες φορές, προωθούν και στηρίζουν έμπρακτα τη γυναικεία επιχειρηματικότητα μέσα από προγράμματα ανάπτυξης και επιδοτήσεις. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την ενίσχυση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που διοικούνται από γυναίκες στην Ευρώπη, οι ρυθμοί ανάπτυξης παραμένουν ακόμα αρκετά χαμηλοί.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από διεθνή έρευνα¹ που πραγματοποιήθηκε το 2020, σε δείγμα 43 οικονομιών παγκοσμίως, υπάρχουν μόλις 6 οικονομίες (στην Ασία και την Αφρική), στις οποίες τα ποσοστά που αφορούν στη γυναικεία επιχειρηματικότητα ξεπερνούν τα αντίστοιχα των ανδρών. Τα χαμηλότερα ποσοστά γυναικείας επιχειρηματικότητας εμφανίζονται στην Ιταλία, την Ινδία και την Αίγυπτο.

Συγκρίνοντας τα διαθέσιμα στοιχεία όσων οικονομιών παγκοσμίως συμμετείχαν στην έρευνα και τα δύο έτη 2019-2020, παρατηρείται ότι στις 22 από τις 35 οικονομίες, η αναλογία γυναικείας προς ανδρική επιχειρηματικότητα μειώθηκε. Μόλις σε 3 οικονομίες αυξήθηκε κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες ή περισσότερο.

Η συλλογική συμμετοχή στην επιχειρηματικότητα έχει ύψιστη σημασία για κάθε οικονομία καθώς, ο αποκλεισμός μίας κοινωνικής ομάδας θα μπορούσε να περιορίσει τη δημιουργία εργασίας και πηγής εισοδήματος, την καινοτομία, την παροχή νέων προϊόντων και υπηρεσιών και εν γένει, όλα τα πλεονεκτήματα που φέρουν οι νέες επιχειρήσεις στην κοινωνία ως σύνολο.

Έρευνες δείχνουν ότι η ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας επηρεάζεται από τους κοινωνικούς και θεσμικούς παράγοντες που επικρατούν στην εκάστοτε χώρα. Αρκετοί από αυτούς, όπως οι θρησκευτικοί κανόνες, οι οικογενειακοί περιορισμοί, η μη ισοδυναμία σε νομικά δικαιώματα και η μη ελευθερία της γυναίκας να ταξιδεύει και να εργάζεται, εμποδίζουν την ανέλιξη της γυναίκας στον επιχειρηματικό κόσμο παγκοσμίως.

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή και αποτελεί πηγή οικονομικής ανάπτυξης. Είναι σημαντικό να εξελίσσεται διαρκώς, καθώς το υψηλό μορφωτικό επίπεδο, η διαρκής εκπαίδευση και η κατάρτιση των γυναικών επιχειρηματιών, μπορούν να μεταβάλλουν καθοριστικά τον επιχειρηματικό κόσμο.

Ωστόσο, παρά την πρόοδο που σημειώνεται με την πάροδο των ετών, οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να συνεχίζουν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, στηρίζοντας και ωθώντας έμπρακτα τις γυναίκες προς το «επιχειρείν».

Γυναίκες Επικεφαλής Επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Στην παρούσα ενότητα εμφανίζονται, συγκεντρωτικά, μερικά βασικά διαρθρωτικά στοιχεία και οικονομικά μεγέθη για την παρακάτω κατηγοριοποίηση εταιρειών:

A. Σύνολο Εταιρειών: Αφορά 42.518 επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες σε όλους τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, οι οποίες έχουν αντληθεί από τη βάση δεδομένων της ICAP και έχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία για τη χρήση **2019**. Αναφέρεται ότι, για ένα ποσοστό των εταιρειών αυτών, και πιο συγκεκριμένα για το 10,7% (4.542 επιχειρήσεις) υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία και για τη χρήση **2020** μέχρι την περίοδο σύνταξης της παρούσης ανάλυσης.

B. Εταιρείες που Διοικούνται από Γυναίκες: Εκ του προαναφερθέντος συνόλου (42.518 εταιρείες), οι επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες ανέρχονται στις **10.955** (Διευθύνουσα Σύμβουλος, ή Διαχειρίστρια).

Γ. Top 500 LWiB: Αναφέρεται στις **500** μεγαλύτερες εταιρείες με βάση το συνολικό κύκλο εργασιών τους την περίοδο 2019 – 2020² οι οποίες διοικούνται από Γυναίκες και παρουσιάζονται αναλυτικά στην παρούσα έκδοση. Οι εταιρείες αυτές προέκυψαν από το δείγμα των (παραπάνω) 10.955 εταιρειών.

Διαρθρωτικά Στοιχεία Εταιρειών

Στους πίνακες που ακολουθούν (1 έως 5) παρουσιάζεται η κατανομή των προαναφερόμενων ομάδων εταιρειών, με βάση: i) τον κύκλο εργασιών, ii) τον αριθμό απασχολούμενου προσωπικού, iii) τη νομική μορφή των εταιρειών, iv) το γεωγραφικό διαμέρισμα στο οποίο εδρεύουν και v) τον κλάδο δραστηριότητάς τους.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων της έρευνας (42.518), το ποσοστό αυτών που διευθύνονται από γυναίκες-**ανώτατα στελέχη** ανήλθε σε **25,8%** το 2021 (10.955 εταιρείες). Το ποσοστό διείσδυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας

¹ Global Entrepreneurship Monitor (Global Report) 2020/2021

² Έχει ληφθεί υπόψη ο κύκλος εργασιών των εταιρειών για το έτος 2019, ενώ για όσες υπήρχαν οικονομικά στοιχεία και για το 2020 έχει υπολογιστεί ο κύκλος εργασιών του συγκεκριμένου έτους.

Αριθμός Εταιρειών Διοικουμένων από Γυναίκες	Αριθμός Συνόλου Εταιρειών	Συμμετοχή (%) Εταιρειών Διοικουμένων από Γυναίκες στο Σύνολο	Αριθμός Εταιρειών Top 500LWiB
---	---------------------------	--	-------------------------------

εμφανίζεται αυξημένο συγκριτικά με προηγούμενες αντίστοιχες έρευνες, «χαράζοντας» σταθερά ανοδική πορεία, σημειώνοντας ωστόσο χαμηλούς ρυθμούς αύξησης σε ετήσια βάση (2020:25,1%, 2019:24,9%, 2018:24,2%, 2017:23,6%, 2016:21,1%, 2015:19,6%).

Μελετώντας τα προαναφερόμενα, γίνεται αντιληπτή η διεύρυνση της διείσδυσης των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις του ελληνικού εταιρικού τομέα και πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό συμμετοχής τους αυξήθηκε κατά 6,2 ποσοστιαίες μονάδες την τελευταία επταετία.

Τα **μεγαλύτερα ποσοστά** των επιχειρήσεων που διοικούνται από γυναίκες εντοπίζονται στις κατηγορίες των **μικρών** και **πολύ μικρών επιχειρήσεων** με βάση την επίσημη κατηγοριοποίηση που ακολουθείται στην Ε.Ε. Ειδικότερα, στις επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από €2 εκατ. (27,5%) και με αριθμό προσωπικού μικρότερο από 10 άτομα (26,5%) εμφανίζεται το **υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής** γυναικών σε διοικητικές θέσεις.

Είναι επίσης αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, όσο αυξάνεται το μέγεθος των εταιρειών (βάσει ετήσιου κύκλου εργασιών και απασχολουμένων), το ποσοστό συμμετοχής των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες στο αντίστοιχο σύνολο των εταιρειών του δείγματος, βγαίνει μειούμενο (πίνακες 1 και 2).

Όσον αφορά τις «**Top 500**» επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες ως ανώτατα στελέχη, παρατηρείται ότι το **54,6%** αυτών ανήκει στην κατηγορία των εταιρειών με κύκλο εργασιών μεταξύ €10 εκ. και €50 εκ. Έπεται η κατηγορία επιχειρήσεων με συνολικές πωλήσεις από €2 εκ. έως €10 εκ. αποσπώντας μερίδιο 34,6%.

Συνολικά, διαπιστώνεται ότι η συντριπτική πλειονότητα των μεγαλύτερων εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη θεωρείται **μικρομεσαίου μεγέθους**, με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Εστιάζοντας στη **νομική μορφή** με την οποία λειτουργούν οι επιχειρήσεις, διαπιστώνεται ότι επί συνόλου δείγματος, οι εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες κατατάσσονται ως εξής:

- Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (30,8%)
- Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (30,4%)
- Μονοπρόσωπες Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (28,9%)

Πίνακας 1 Κατανομή εταιρειών βάσει συνολικού κύκλου εργασιών * (2019-2020)

Κύκλος Εργασιών	2019	2020	2019	2020
< €2 εκατ. (Micro)	9.353	34.071	27,45	
€2εκ.-€10 εκ. (Small)	1.274	6.350	20,06	172
€10 εκ.-€50 εκ. (Medium)	273	1.671	16,34	273
> €50 εκ. (Large)	55	426	12,91	55
Σύνολο	10.955	42.518	25,77	500

Πίνακας 2 Κατανομή εταιρειών βάσει απασχολούμενου προσωπικού (2019-2020)

Αριθμός Προσωπικού	2019	2020	2019	2020
1-9 (Micro)	3.289	12.395	26,53	33
10-49 (Small)	2.004	9.003	22,26	202
50-249 (Medium)	352	2.035	17,30	208
>250 (Large)	47	384	12,24	42
Μ.Δ.	5.263	18.701	28,14	15
Σύνολο	10.955	42.518	25,77	500

Πίνακας 3 Κατανομή εταιρειών βάσει νομικής μορφής (2019-2020)

Νομική Μορφή	2019	2020	2019	2020
Ανώνυμη Εταιρεία	4.960	22.090	22,5	394
Ιδιωτ. Κεφαλαιουχική Ετ.	2.585	8.399	30,8	23
Ε.Π.Ε.	1.312	4.317	30,4	47
Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία	1.155	4.004	28,9	11
Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.	868	3.387	25,6	21
Ομόρρυθμη Εταιρεία	46	169	27,2	4
Ετερόρρυθμη Εταιρεία	26	134	19,4	-
Λοιπές Εταιρείες	3	18	0,2	-
Σύνολο	10.955	42.518	25,77	500

Πίνακας 4 Κατανομή εταιρειών ανά γεωγραφικό διαμέρισμα (2019-2020)

Γεωγραφικό Διαμέρισμα	2019	2020	2019	2020
Στερεά Ελλάδα & Εύβοια	6.419	25.264	25,41	316
Μακεδονία	1.824	6.884	26,50	94
Κρήτη	720	2.571	28,00	26
Νησιά Αιγαίου	661	2.349	28,14	14
Πελοπόννησος	395	1.728	22,86	24
Θεσσαλία	368	1.499	24,55	11
Νησιά Ιονίου	285	1.011	28,19	5
Ήπειρος	176	714	24,65	6
Θράκη	107	498	21,49	4
Σύνολο	10.955	42.518	25,77	500

Πίνακας 5 Κατανομή εταιρειών βάσει κλάδου δραστηριότητας (2019-2020)

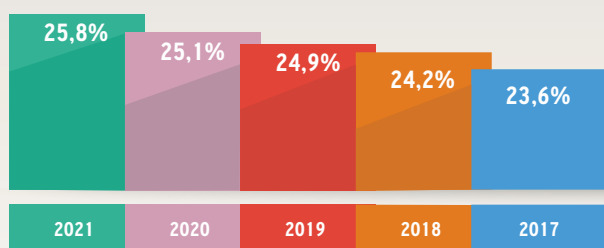
Κλάδος	2019	2020	2019	2020
Βιομηχανία	1.578	6.719	23,49	133
Εμπόριο	2.900	11.086	26,16	232
Χρηματοπιστωτικός Τομ.	110	615	17,89	3
Λοιπές Υπηρεσίες	4.677	18.619	25,12	81
Τουρισμός	1.690	5.479	30,85	51
Σύνολο	10.955	42.518	25,77	500

* Έχει υπολογιστεί ο κύκλος εργασιών του 2019, ενώ για όσες εταιρείες υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία και για το 2020 έχει ληφθεί υπόψη ο κύκλος εργασιών τους για το συγκεκριμένο έτος.

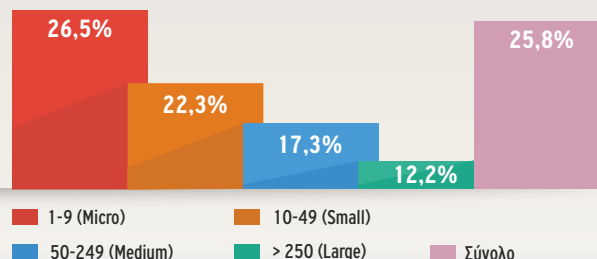
ΜΔ: Μη Διαθέσιμα Στοιχεία

Πηγή: ICAP Databank

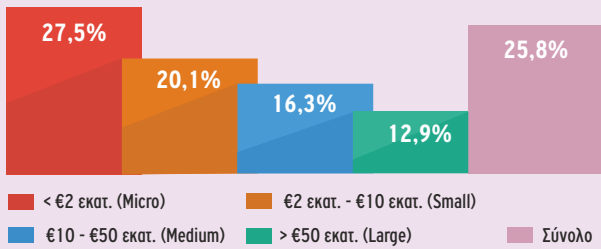
Διάγραμμα 1 Διείσδυση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (%) στο Σύνολο των Εταιρειών (2017-2021)

Διάγραμμα 2 Συμμετοχή (%) Εταιρειών/Women στο Σύνολο Μεγέθη βάσει Προσωπικού (2019-2020)

Διάγραμμα 3
Συμμετοχή (%) Εταιρειών/Women στο Σύνολο
Μεγέθη βάσει Κύκλου Εργασιών (2019-2020)

- Ομόρρυθμες Εταιρείες (27,2%)
- Μονοπρόσωπες Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (25,6%)
- Ανώνυμες Εταιρείες (22,5%)
- Ετερόρρυθμες Εταιρείες (19,4%)

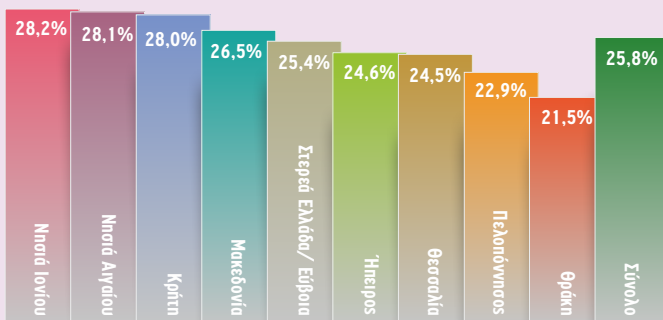
Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων στις οποίες δραστηριοποιούνται γυναίκες σε ανώτατες θέσεις, η μεγαλύτερη συγκέντρωση αυτών εντοπίζεται:

- στα Νησιά του Ιονίου (28,2%)
- στα Νησιά του Αιγαίου (28,1%)
- στην Κρήτη (28,0%)
- στη Μακεδονία (26,5%)

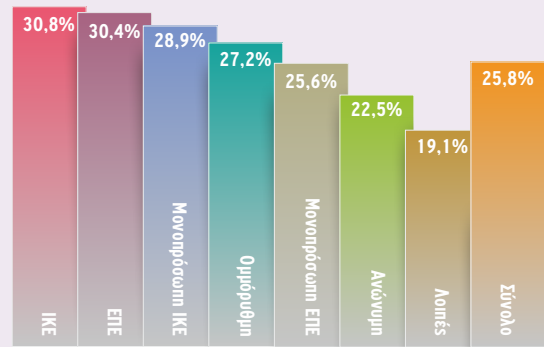
Το μικρότερο ποσοστό διείσδυσης εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες εντοπίζεται, για ακόμη ένα έτος, στη Θράκη (21,5%). Η πλειονότητα των εταιρειών (58,6%) εδρεύει στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Στερεάς Ελλάδας /Εύβοιας, με τις περισσότερες εξ αυτών να βρίσκονται εντός Αττικής. Το ποσοστό συμμετοχής των εν λόγω επιχειρήσεων στο αντίστοιχο σύνολο του δείγματος διαμορφώνεται σε 25,4%.

Εστιάζοντας στις **500 μεγαλύτερες επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες**, παρατηρείται ότι η πλειοψηφία αυτών (63,2%) εδρεύουν στο προαναφερθέν γεωγραφικό διαμέρισμα (Στερεά Ελλάδα/Εύβοια – 63,2%) ενώ με σημαντική διαφορά, ακολουθεί η Μακεδονία με μερίδιο 18,8%.

Διάγραμμα 5
Συμμετοχή (%) Εταιρειών / Women στο Σύνολο,
ανά γεωγραφικό διαμέρισμα (2019-2020)

Διάγραμμα 4
Συμμετοχή (%) Εταιρειών / Women στο Σύνολο,
ανά νομική μορφή (2019-2020)

Η κατανομή των εταιρειών με βάση τον ευρύτερο κλάδο δραστηριότητάς τους (Βιομηχανία, Εμπόριο, Χρηματοπιστωτικός Τομέας, Υπηρεσίες, Τουρισμός) καταδεικνύει πως στον **τομέα του Τουρισμού (30,8%)** ανήκει το μεγαλύτερο ποσοστό των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες (ως ποσοστό συμμετοχής τους στο αντίστοιχο σύνολο).

Ακολουθεί ο κλάδος του **Εμπορίου** με μερίδιο 26,2%.

Αξιοσημείωτη είναι η μείωση των γυναικών ως ανώτατα στελέχη στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι της περιόδου 2018-2019.

Αναφορικά με το δείγμα των **500** μεγαλύτερων εταιρειών, παρατηρείται ότι το **46,4%** δραστηριοποιείται στο **Εμπόριο** και έπεται η Βιομηχανία, αποσπώντας μερίδιο 26,6%.

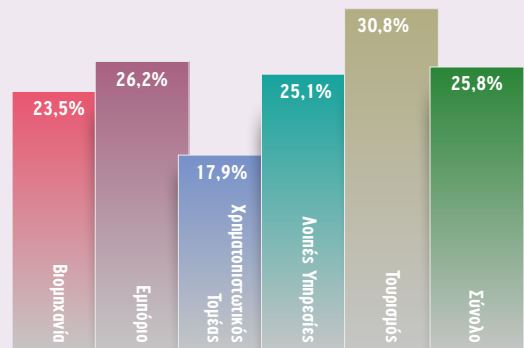
Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι μόλις το 10,2% των μεγαλύτερων επιχειρήσεων που διοικούνται από γυναίκες δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού.

Εταιρείες που εισέρχονται για πρώτη φορά στις «Top 500» εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες - ανώτατα στελέχη

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στις εταιρείες οι οποίες συγκαταλέγονται για **πρώτη φορά** στις **Top 500** εταιρείες που διοικούνται από γυναίκες, από την αρχή της παρούσας έκδοσης (1η έκδοση το 2012).

Ο αριθμός των **εισερχομένων** για πρώτη φορά **εταιρειών** ανέρχεται σε **54**.

Διάγραμμα 6
Συμμετοχή (%) Εταιρειών / Women στο Σύνολο,
ανά κλάδο δραστηριότητας (2019-2020)

Πίνακας 6
Ομαδοποιημένα Οικονομικά Μεγέθη Εταιρειών- Αριθμοδείκτες (2019-2018)

Λογαριασμός/Δείκτης	Εταιρείες που διοικούνται από Γυναίκες*				Σύνολο Εταιρειών**			Top 500 LWiB		
	2019	2018	Μεταβολή 2019/18 (%)	Συμμετοχή στο σύνολο 2019 (%)	2019	2018	Μεταβολή 2019/18 (%)	2019	2018	Μεταβολή 2019/18 (%)
Κύκλος Εργασιών	20.235	18.623	8,66	12,01	168.456	159.498	5,62	13.002	12.046	7,94
Κέρδη προ Φόρων	987	963	2,53	19,88	4.966	5.911	-16,00	644	677	-4,82
ΕΒΙΤΔΑ	1.862	1.768	5,30	10,70	17.396	14.269	21,92	1.131	1.114	1,50
Σύνολο Ενεργητικού	32.010	29.573	8,24	12,00	266.839	251.698	6,02	16.766	15.408	8,81
Ίδια Κεφάλαια	14.684	13.808	6,34	14,45	101.592	97.923	3,75	6.679	6.305	5,94
Περιθώριο Μικτού Κέρδους (%)	30,0%	29,6%	-	-	24,5%	23,5%	-	25,8%	26,0%	-
Περιθώριο Λειτουργικού Κέρδους (%)	5,7%	6,2%	-	-	5,4%	4,3%	-	5,2%	5,8%	-
Περιθώριο Καθαρού Κέρδους (%)	4,9%	5,2%	-	-	2,9%	3,7%	-	5,0%	5,6%	-
Περιθώριο ΕΒΙΤΔΑ (%)	9,2%	9,5%	-	-	10,3%	8,9%	-	8,7%	9,3%	-
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (%)	6,7%	7,0%	-	-	4,9%	6,0%	-	9,6%	10,7%	-
Γενική Ρευστότητα	1,54	1,48	-	-	1,12	1,12	-	1,46	1,39	-
Σχέση Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια (:1)	1,18	1,14	-	-	1,63	1,57	-	1,51	1,44	-

Ποσά σε εκατ. ευρώ

Πηγή: ICAP Databank

* Περιλαμβάνονται 10.955 εταιρείες

** Σύνολο Εταιρειών: 42.518 επιχειρήσεις

Με βάση την κατηγοριοποίηση που ακολουθείται στην Ε.Ε., οι περισσότερες από αυτές αποτελούν **μικρού μεγέθους** επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, επί συνόλου 54 εταιρειών, ποσοστό 55,6% αφορά επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών από €2 εκατ. έως €10 εκατ. και ποσοστό 42,6% έχει απασχολούμενο προσωπικό από 10 έως 49 άτομα.

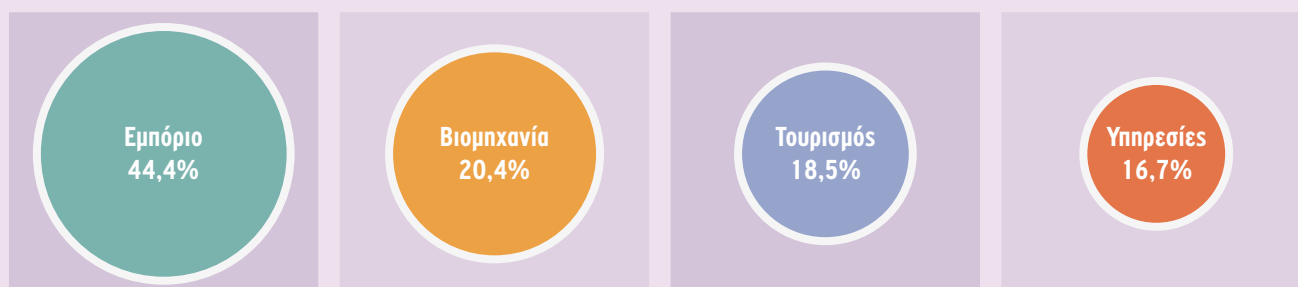
Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή των νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων, ποσοστό 63,0% εδρεύει στη **Στερεά Ελλάδα** και την **Εύβοια**.

Στον ευρύτερο κλάδο του **Εμπορίου** δραστηριοποιείται το

44,4% των εταιρειών και ακολουθούν οι επιχειρήσεις του **Βιομηχανικού Τομέα** με 20,4% του συνόλου. Στον κλάδο του Τουρισμού δραστηριοποιείται το 18,5% ενώ, ποσοστό 16,7% αντιστοιχεί στις εταιρείες του Τομέα των Υπηρεσιών (διάγραμμα 7). Αναφορικά με τη **νομική μορφή**, η συντριπτική πλειοψηφία των νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων λειτουργούν ως **Ανώνυμες Εταιρείες** (83,3%).

Τέλος, οι 54 νεοεισερχόμενες εταιρείες καλύπτουν το **6,8%** του συνολικού **κύκλου εργασιών των Top 500** επιχειρήσεων και το 6,7% των καθαρών κερδών το 2019.

Διάγραμμα 7
Εταιρείες που εισέρχονται για πρώτη φορά στις «Top 500» εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη, ανά κλάδο δραστηριότητας (2019-2020)

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη – Αριθμοδείκτες Εταιρειών

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται, σε ομαδοποιημένη μορφή, ορισμένα βασικά οικονομικά μεγέθη των τριών ομάδων εταιρειών που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα («Σύνολο Εταιρειών», «Εταιρείες που Διοικούνται από Γυναίκες» και «Top 500 LWiB»), όπως επίσης και βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες.

Το δείγμα στην τρέχουσα έκδοση περιλαμβάνει **42.518 επιχειρήσεις** με διαθέσιμα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία για τη διετία 2018-2019. Από αυτές, οι **10.955 εταιρείες διοικούνται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη (25,8%)**.

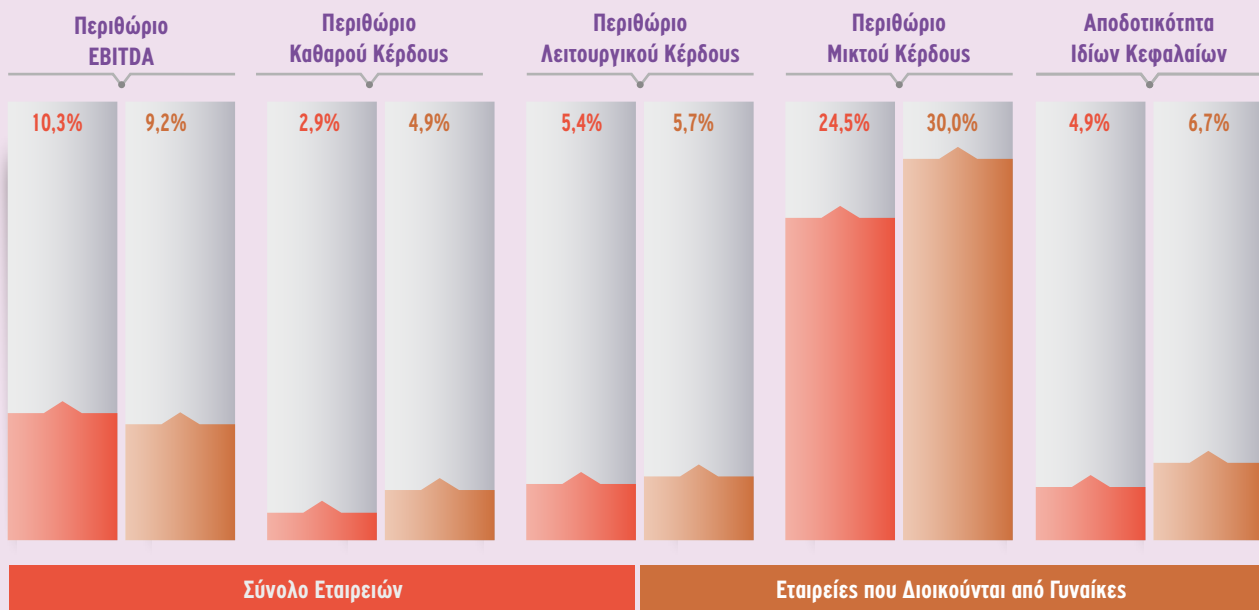
Το αντιπροσωπευτικό αυτό δείγμα, «καθρεπτίζει» τις τάσεις της αγοράς κατά την εξεταζόμενη περίοδο όσον αφορά τον εταιρικό τομέα. Μελετώντας τα ομαδοποιημένα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των τριών ομάδων επιχειρήσεων, προκύπτουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα:

- Η ομάδα των εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες πέτυχε αύξηση στις **συνολικές πωλήσεις** (κύκλος εργασιών) **κατά 8,7%** το 2019 έναντι του 2018, ενώ το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος παρουσίασε χαμηλότερη αύξηση της τάξης του 5,6% την ίδια χρονική περίοδο. Επιπροσθέτως, ο κύκλος εργασιών τους για το 2019 απέσπασε μερίδιο 12,7% επί των συνολικών πωλήσεων όλων των επιχειρήσεων της έρευνας (από 10,8% το 2018).
- Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι εταιρείες που διοικούνται από γυναίκες κατάφεραν να βελτιώσουν την **κερδοφορία** τους σε ένα έτος κατά το οποίο, το σύνολο των επιχειρήσεων παρουσίασε μείωση στα συνολικά κέρδη προ φόρου κατά 16% (2019/18). Πιο συγκεκριμένα, σημειώθηκε **αύξηση 2,5%** στην κερδοφορία της εν λόγω κατηγορίας ενώ, απέσπασαν το 19,9% των συνολικών κερδών προ φόρων όλων των επιχειρήσεων του δείγματος το 2019.

- Οι εταιρείες στις οποίες δραστηριοποιούνται γυναίκες ως ανώτατα στελέχη κατέγραψαν αύξηση και στα **EBITDA** κατά **5,3%** το 2019 σε σύγκριση με το 2018 ενώ, σε όρους συνόλου, παρατηρήθηκε επίσης αύξηση στη συγκεκριμένη κατηγορία (21,9%) την ίδια χρονική περίοδο.
- Το σύνολο του ενεργητικού όσων εταιρειών διευθύνονται από γυναίκες διευρύνθηκε περαιτέρω (8,2%) το 2019 σε σχέση με το 2018, όπως επίσης και τα ίδια κεφάλαια κατά 6,3% την ίδια χρονική περίοδο. Επί συνόλου δείγματος, οι αντίστοιχες κατηγορίες σημείωσαν αύξηση, με μικρότερους ρυθμούς και, πιο συγκεκριμένα, κατά 6% και 3,7% αντιστοίχως.
- Οι εταιρείες «**Top 500 LWiB**» που παρουσιάζονται στην τρέχουσα έρευνα, παρόλο που αριθμητικά είναι μόλις το 4,6% της ομάδας των 10.955 εταιρειών (που διοικούνται από γυναίκες), αντιστοιχούν σε σπουδαία μερίδια τόσο του κύκλου εργασιών όσο και των κερδών προ φόρων του συνόλου. Πιο συγκεκριμένα, οι συνολικές πωλήσεις τους για το 2019 καλύπτουν ποσοστό 64,3% στο συνολικό κύκλο εργασιών και τα κέρδη τους αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το 65,3% των συνολικών κερδών όλων των επιχειρήσεων που διευθύνονται από γυναίκες.
- Συγκρίνοντας τους βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες διαπιστώνουμε ότι οι επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες πετυχαίνουν διαχρονικά καλύτερες επιδόσεις σε όλους τους αριθμοδείκτες κερδοφορίας όπως και στο δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων έναντι του συνόλου των εταιρειών. Εξαιρεση αποτελεί ο δείκτης του περιθωρίου EBITDA, στον οποίο οι εν λόγω επιχειρήσεις, παρότι εμφάνισαν άνοδο το 2019/18, δεν ξεπέρασαν τις επιδόσεις του συνόλου.

Από τους εξεταζόμενους δείκτες, περισσότερο υπερτερούν τα περιθώρια μικτού και καθαρού κέρδους το 2019. Πιο συγκεκριμένα, οι παραπάνω δείκτες υπερέρχουν κατά 5,5 και 2

Δείκτες Κερδοφορίας και Αποδοτικότητας - 2019

ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα, έναντι των ίδιων δεικτών του συνόλου των εταιρειών.

Από τα προαναφερόμενα ενισχύεται, για ακόμη ένα έτος, η άποψη ότι **οι γυναίκες ως ανώτατα στελέχη των επιχειρήσεων διακρίνονται για την αποτελεσματικότητα της διοίκησής τους, καθώς φαίνεται ότι διαχειρίζονται καλύτερα τα κόστη τους.**

Όσον αφορά τους προαναφερόμενους αριθμοδείκτες το 2019, τα περιθώρια μικτού και καθαρού κέρδους των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες διαμορφώθηκαν σε 30,0% και 4,9% αντίστοιχα.

Η αποδοτικότητα των Ιδίων κεφαλαίων ανήλθε στο 6,7% έναντι 4,9% στο σύνολο των εταιρειών του δείγματος. Ακόμη, η σχέση Ξένων προς Ίδια κεφάλαια κυμάνθηκε σε αρκετά πιο ικανοποιητικά επίπεδα στις συγκεκριμένες εταιρείες (1,18:1), συγκριτικά με τον δείκτη του συνόλου του δείγματος (1,63:1). Ο δείκτης γενικής ρευστότητας διαμορφώθηκε σε 1,54 στις εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες, ενώ επί συνόλου δείγματος των εταιρειών κινήθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα (1,12).

Εστιάζοντας μόνο στις εταιρείες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία τόσο για το 2019 όσο και για το 2020, καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

- Επί συνόλου **4.542** επιχειρήσεων, μόλις το **19,9%** εξ αυτών διοικούνται από γυναίκες ή αλλιώς, **902** επιχειρήσεις.
- Από τη σύγκριση βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών διαπιστώνεται ότι, κατά το 2020 που αποτέλεσε έτος οικονομικής αστάθειας και παγκόσμιας κρίσης λόγω των ειδικών συνθηκών που επιβλήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας Covid-19, οι εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες παρουσίασαν **καλύτερα αποτελέσματα** σε όλους τους αριθμοδείκτες κερδοφορίας, όπως επίσης και στο δείκτη

αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει το συμπέρασμα ότι οι γυναίκες-ανώτατα στελέχη διοικούν αποτελεσματικά τις επιχειρήσεις τους ακόμη και σε περιόδους κρίσης. Ενδεικτικά, στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται οι δείκτες κερδοφορίας και αποδοτικότητας των επιχειρήσεων για το 2020.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι **μεταξύ των 500 πιο κερδοφόρων επιχειρήσεων στην Ελλάδα το 2019** με βάση τα αποτελέσματα EBITDA (σχετική έκδοση ICAP: “Business Leaders in Greece”), ποσοστό **8,6%** εξ αυτών (43 επιχειρήσεις) διοικούνται από γυναίκες.

Οι **συνολικές πωλήσεις** των προαναφερόμενων 43 εταιρειών ανήλθαν σε περίπου **€3,8 δισ. το 2019**, καλύπτοντας το **3,6%** του κύκλου εργασιών των 500 πιο κερδοφόρων εταιρειών.

Επίσης, τα **EBITDA** των συγκεκριμένων εταιρειών διαμορφώθηκαν σε **€599 εκατ. το ίδιο έτος**, καλύπτοντας αντίστοιχα το **4,1%** των συνολικών κερδών EBITDA των 500 κερδοφόρων επιχειρήσεων.

Εν κατακλείδι, από την παραπάνω ανάλυση διαπιστώνεται, για ακόμη μία χρονιά, ότι η ομάδα των εταιρειών που διευθύνονται από **γυναίκες-ανώτατα στελέχη παρουσίασε καλύτερες επιδόσεις το 2019**, σε σύγκριση με το σύνολο των ελληνικών εταιρειών, τόσο σε επίπεδο δεικτών κερδοφορίας όσο και αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων.

Τέλος, το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών σε ανώτατες διοικητικές θέσεις στις ελληνικές επιχειρήσεις ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία την τελευταία οκταετία, όμως, υστερεί σημαντικά σε σύγκριση με το ποσοστό που καταλαμβάνουν οι άνδρες. Προφανώς λοιπόν, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας και εισόδου των γυναικών σε υψηλές διοικητικές θέσεις στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας.

Δείκτες Κερδοφορίας και Αποδοτικότητας - 2020

